

राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३  
अंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांची निवड करताना  
विचारात घ्यावयाच्या शिधापत्रिकांबाबत

### महाराष्ट्र शासन

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग  
शासन निर्णय क्रमांक: असुका २०२१/प्र.क्र. ६५/नापु-२२  
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक  
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.  
दिनांक: १५ सप्टेंबर, २०२१

#### वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक असुका २०१३/प्र.क्र. ३१९/नापु-२२, दि. १७ डिसेंबर, २०१३.
- २) शासन निर्णय क्रमांक असुका २०१४/प्र.क्र. ११६/नापु-२२, दि. २४ मार्च, २०१५.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक अधापु २०१५/प्र.क्र. १००/नापु-२२, दि. २४ जुलै, २०१५.
- ४) शासन निर्णय क्रमांक अधापु २०१४/प्र.क्र. १२२/नापु-२२, दि. १५ जानेवारी, २०१६.
- ५) शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक अधापु २०१५/प्र.क्र. १००/नापु-२२, दि. ११ जुलै, २०१६.
- ६) शासन निर्णय असुका २०१६/प्र.क्र. १२५/नापु-२२, दि. १३ ऑक्टोबर, २०१६.
- ७) शासन निर्णय असुका २०१७/प्र.क्र. ६०/नापु-२२, दि. ३ मार्च, २०१७.
- ८) शासन निर्णय असुका २०१८/प्र.क्र. १/नापु-२२, दि. २१ मे, २०१८.
- ९) शासन निर्णय असुका २०१८/प्र.क्र. १३२/नापु-२२, दि. १६ नोव्हेंबर, २०१८.
- १०) शासन निर्णय असुका २०१९/प्र.क्र. ४९/नापु-२२, दि. २२ फेब्रुवारी, २०१९ व दि. ६ जुलै, २०१९.

#### प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३, दिनांक ५ जुलै, २०१३ पासून लागू केला आहे. सदर अधिनियमानुसार राज्यासाठी ७६.३२ टक्के ग्रामीण (४६९.७१ लक्ष) व ४५.३४ टक्के शहरी (२३०.४५ लक्ष) अशी मिळून ७००.९६ लक्ष लाभार्थी संख्या निश्चित करण्यात आली आहे. सदर अधिनियमाची अंमलबजावणी राज्यात दिनांक ०१ फेब्रुवारी, २०१४ पासून करण्यात आली आहे.

राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांची निवड करण्याकरिता प्रथमत: संदर्भाधीन दिनांक १७.१२.२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये ग्रामीण व शहरी भागाकरिता जिल्हानिहाय लाभार्थ्यांचा इष्टांक देण्यात आला असून तदनंतर संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये वेळोवेळी सुधारीत इष्टांक देण्यात आला आहे.

दिनांक २१.५.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये दिनांक ३०.४.२०१८ पर्यंतच्या शिधापत्रिकांचा समावेश करण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत. तदनंतर दि. २२.२.२०१९ व दि. ६.७.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत लाभार्थ्यांच्या जिल्हानिहाय इष्टांकाची पूर्तता करण्याच्या दृष्टीने अनुक्रमे दि. १५.२.२०१९ व दि. ३०.६.२०१९ पर्यंतच्या पात्र शिधापत्रिकाधारकांचा राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेत समावेश करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

दि. ६.७.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत करण्यात आलेली अट रद्द करण्याबाबत क्षेत्रीय कार्यालयांकडून करण्यात आलेल्या विनंतीच्या अनुषंगाने सदर अट रद्द करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत योग्य व गरजू शिधापत्रिकाधारकांचा त्यांच्या पात्रतेनुसार राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेत लाभार्थी म्हणून समावेश होण्याच्या दृष्टीने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे:-

### शासन निर्णय :-

- १) Cut off Date बाबतचे संदर्भाधीन दि. १३.१०.२०१६, दि. २१.५.२०१८ (हमीपत्रासह), दि. ६.७.२०१९ चा शासन निर्णय याद्वारे रद्द करण्यात येत आहे.
- २) विभक्त शिधापत्रिकांची मागणी करणाऱ्या विद्यमान अंत्योदय अन्न योजना व प्राधान्य कुटुंब लाभार्थी कुटुंबाची शिधापत्रिका धारण करणाऱ्या तसेच, सद्यस्थितीत शिधापत्रिका धारण करीत असलेल्या परंतु, राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत पात्र लाभार्थी म्हणून समाविष्ट नसलेल्या सर्व शिधापत्रिकाधारकांनी वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्नाबाबतचे या शासन निर्णयासोबतच्या नमुन्यातील हमीपत्र सक्षम प्राधिकाऱ्याकडे सादर करणे अनिवार्य राहील.
- ३) नव्याने शिधापत्रिकेची मागणी करून राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत पात्र लाभार्थी म्हणून समाविष्ट होऊ इच्छिणाऱ्या सर्व नागरिकांनीदेखील वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्नाबाबतचे या शासन निर्णयासोबतच्या नमुन्यातील हमीपत्र सक्षम प्राधिकाऱ्याकडे सादर करणे अनिवार्य राहील.
- ४) क्षेत्रीय कार्यालयास अंतिमत: देण्यात आलेल्या इष्टांकाच्या मर्यादेत वेळोवेळी उपलब्ध असलेल्या शिधापत्रिकाधारकांमधून लागू असलेल्या विद्यमान निकषांनुसार त्या शिधापत्रिकाधारकास राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत पात्र लाभार्थी म्हणून समाविष्ट करण्यात यावे. शिधापत्रिका संगणकीकरणाचा तांत्रिक कालावधी विचारात घेऊन तदनंतर त्या शिधापत्रिकाधारकास सवलतीच्या दरातील अन्नधान्याचा लाभ देण्याबाबत कार्यवाही करावी.
- ५) संदर्भाधीन सर्व शासन निर्णयांन्वये पात्र लाभार्थ्यांची निवड करण्याकरिता दिलेल्या इतर सर्व सूचना कायम राहतील.  
सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतरस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०९१५१५२४३८५५०६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.  
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ने. प्र. मानकामे)  
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
४. मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
५. मा. राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
८. सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक
९. सर्व मंत्रालयीन विभाग
१०. सर्व विभागीय आयुक्त,
११. सर्व जिल्हाधिकारी
१२. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा
१३. नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक, नागरी पुरवठा, मुंबई.
१४. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई
१५. सर्व उपायुक्त (पुरवठा)
१६. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी
१७. सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी
१८. सर्व अधिकारी (सचिव वगळून), अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
१९. सर्व कार्यासने, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
२०. सर्व खाजगी सचिव, मा. मंत्री कार्यालये, मंत्रालय, मुंबई.
२१. सर्व खाजगी सचिव, मा. राज्यमंत्री कार्यालये, मंत्रालय, मुंबई.
२२. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२३. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय, द्वा मजला, विधानभवन, मुंबई
२४. सर्व विधान परिषद सदस्य व सर्व विधानसभा सदस्य.
२५. निवडनस्ती (कार्यासन नापु-२२).

## हमीपत्राचा नमूना

(राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत सवलतीच्या दराने अन्नधान्याचा लाभ मिळण्याकरीता शिधापत्रिकाधारकाने शासन निर्णय क्रमांक:- असुका-२०२१/प्र.क्र. ६५ /ना.पु.२२, दि. १५ सप्टेंबर, २०२१ अन्वये करावयाचे हमीपत्र)

मी श्री./श्रीमती.....Mr/Mrs.....(कुटुंब प्रमुखाचे मराठी  
व इंग्रजीतील (CAPITAL LETTERS मध्ये) आधार कार्डप्रमाणे संपूर्ण नाव) (\$) राहणार  
..... (पूर्ण पता) असे प्रमाणित करतो/ करते की, सद्यस्थितीत मी अंत्योदय अन्न योजना/ प्राधान्य कुटुंबाचे लाभार्थी या प्रकाराची शिधापत्रिका धारण करीत असून (शिधापत्रिका क्रमांक) / शिधापत्रिकेची नव्याने मागणी करीत असून मला याकरिता विहीत केलेल्या कमाल वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्न मर्यादेची जाणीव आहे. माझ्या कुटुंबाचे गतवर्षाचे वार्षिक उत्पन्न ₹ ..... /- (अक्षरी रूपये ..... फक्त) असल्याबाबत (तपशील खालीलप्रमाणे) मी कुटुंबप्रमुख या नात्याने सदर माहिती सादर करीत आहे.

अ.क्र.	संपूर्ण नाव (प्रत्येक सदस्याचे संपूर्ण नाव अनिवार्य)	वय	लिंग	कुटुंब प्रमुखाशी नाते	सदस्याचे वार्षिक उत्पन्न	आधार क्रमांक
१				कुटुंब प्रमुख स्वतः:		
२						
३						
३ पेक्षा अधिक सदस्यसंख्या असल्यास हमीपत्र तयार करताना त्यांची नावे येथे समाविष्ट करावीत						
एकूण वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्न						

मी असेही नमूद करतो / करते की, मी अथवा माझ्या कुटुंबातील सदस्याचे नाव देशातील इतर कोणत्याही शिधापत्रिकेमध्ये अंतर्भूत नाही.

दी महाराष्ट्र फूडग्रेन्स रेशनिंग (सेंकंड) ॲर्डर, १९६६ व दी महाराष्ट्र शेड्यूल्ड कमोडीटीज (ऐग्यूलेशन ॲफ डीस्ट्रीब्यूशन) ॲर्डर, १९७५ अन्वये खोटी अथवा चूकीची माहिती देण्यास प्रतिबंध असल्याची मला जाणीव आहे. उपरोक्त माहिती चुकीची आढळून आल्यास अथवा माझ्या कुटुंबाच्या वार्षिक उत्पन्नामध्ये यापुढे बदल होऊन मी उपरोक्त शिधापत्रिका धारण करण्यास अपात्र ठरत असल्यास आणि माझ्या कुटुंबातील सदस्यांमध्ये झालेली घट संबंधित शिधावाटप प्राधिकाच्यास कळविण्याची दक्षता न घेतल्यास मी भारतीय दंड संहितेतील तरतुदीनुसार शिक्षेस पात्र राहीन, याची मला कल्पना आहे व ती भोगण्यास मी तयार आहे.

सदर हमीपत्र “कुटुंब प्रमुख” या नात्याने मी माझ्या कुटुंबाच्या वतीने करीत असून ते कोणत्याही दबावाखाली करीत नाही. सदर हमीपत्र मी माझी सदसद् विवेकबुधी जागृत ठेऊन व नशापाणी न करता करीत आहे. सदर माहिती चुकीची ठरवून माझी शिधापत्रिका रद्द करण्यात आल्यास मी महाराष्ट्र शासनास जबाबदार धरणार नाही. तसेच शासनाच्या या कृत्याबाबत मी अथवा माझ्या कुटुंबातील अन्य सदस्य यांची भविष्यात काहीही हरकत असणार नाही.

तरी मला व वर नमूद केलेल्या माझ्या कुटुंबातील माझ्यासोबत वास्तव्य करीत असलेल्या सदस्यांना कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्नाच्या मर्यादेनुसार अनुज्ञेय शिधापत्रिका देण्यात यावी / अनुज्ञेय असलेली माझी विद्यमान शिधापत्रिका पुढे सुरु ठेवण्यात यावी व आम्हास देय सवलतीच्या दराने अन्नधान्याचा लाभ देण्यात यावा.

सोबत:- १. कुटुंबातील सर्व सदस्यांच्या (उपलब्ध असलेल्या) आधार कार्डाची झोरांकस प्रत

२. जुन्या शिधापत्रिकेच्या (असल्यास) प्रथम व अंतिम पृष्ठाची स्वप्रमाणित प्रत

स्वाक्षरी :-

कुटुंब प्रमुखाचे नाव :-

दिनांक :-

टिप:- \$ राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ मधील कलम १३ नुसार कुटुंब प्रमुख म्हणून निश्चित केलेली कुटुंबातील व्यक्ती